

ΡΩΣΟΙ ΥΠΕΡΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΟΙ

Ερμηνεύουν: **Μαρία Ηλιάνα Κατσούρα** (μεσόφωνος)
Ηλίας Σδούκος (βιόλα)
Τρίνα Λόσκοβα (πιάνο)

Τρίτη
3
Νοεμβρίου
ώρα έναρξης
20:00

Γκεόργκι Βασίλιεβιτς Σβιρίντοφ (1915-1998) · «Ρωσικό τραγούδι» για φωνή και πιάνο

Το «Ρωσικό τραγούδι» του Γκεόργκι Βασίλιεβιτς Σβιρίντοφ είναι ένα από τα πιο αναγνωρίσιμα και συναισθηματικά φορτισμένα φωνητικά έργα του κορυφαίου σοβιετικού συνθέτη. Ο Σβιρίντοφ, γνωστός για τη βαθιά του σύνδεση με τη ρωσική παράδοση, τη θρησκευτική χορωδιακή μουσική και την ποίηση, συνέθεσε το συγκεκριμένο έργο (γνωστό και ως μέρος ευρύτερων κύκλων τραγουδιών) το 1965, αποτυπώνοντας την κλασική ρωσική μελαγχολία και τη λυρική ομορφιά της λαϊκής ψυχής.

Αντρέι Μιχαΐλοβιτς Βολκόνσκι (1933-2008) · Σονάτα για βιόλα και πιάνο, έργο 8

1. *Largo*
2. *Allegretto quasi moderato*
3. *Toccata. Allegro marcato*
4. *Apolalerion. A tempo di parte prima.*

Η Σονάτα για βιόλα και πιάνο, έργο 8 του Αντρέι Μιχαΐλοβιτς Βολκόνσκι είναι ένα από τα πιο σημαντικά έργα της πρώιμης σοβιετικής μουσικής πρωτοπορίας. Την συνέθεσε κατά την περίοδο 1955–1956, λίγο πριν στραφεί ολοκληρωτικά στον σειραϊσμό.

Γκεόργκι Βασίλιεβιτς Σβιρίντοφ · Εννέα τραγούδια σε ποιήματα του Αλεξάντρ Μπλοκ

«Πέρα από δάση και βόλφους»
«Πρωινό στη Μόσχα»

Η ποίηση του Αλεξάντρ Μπλοκ, μιας από τις σημαντικότερες μορφές του ρωσικού συμβολισμού, αποτέλεσε σταθερή πηγή έμπνευσης για τον Σβιρίντοφ. Στα ποιήματά του, ο συνθέτης ανακάλυπτε έναν κόσμο γεμάτο μελωδικότητα και έντονη αίσθηση της ρωσικής ταυτότητας. Πίσω από τη φαινομενική απλότητα κρύβονται συχνά μεγάλη εκφραστική ένταση και απαιτήσεις για τον ερμηνευτή.

Νικολάι Αντρέεβιτς Ροσλαβέτς (1881-1944) · Σονάτα για βιόλα και πιάνο αρ.1

Ο Νικολάι Αντρέεβιτς Ροσλαβέτς υπήρξε μία από τις πιο τολμηρές φυσιογνωμίες της ρωσικής μουσικής πρωτοπορίας των αρχών του 20ού αιώνα. Ένθερμος υποστηρικτής του μουσικού μοντερνισμού, ανέπτυξε ένα προσωπικό σύστημα αρμονικής οργάνωσης, αναζητώντας νέες εκφραστικές δυνατότητες πέρα από τα όρια της παραδοσιακής τονικότητας. Η Σονάτα για βιόλα και πιάνο αρ.1, που ολοκληρώθηκε το 1926, αποκαλύπτει μια πιο λυρική όψη της μουσικής του γλώσσας. Σε ένα ενιαίο μέρος, οργανωμένο σύμφωνα με τις αρχές της μορφής σονάτας, οι ρευστές μελωδικές γραμμές και οι ευμετάβλητες αρμονίες δημιουργούν μια ατμόσφαιρα που παραπέμπει στον ιμπρεσιονισμό. Η μουσική αποκτά σταδιακά μεγαλύτερη ένταση και κινητικότητα, οδηγώντας σε ένα δεξιοτεχνικό φινάλε. Στα τέλη της δεκαετίας του 1920, ο Ροσλαβέτς βρέθηκε στο στόχαστρο των ιδεολογικών επιθέσεων εναντίον της μουσικής πρωτοπορίας. Το έργο του περιθωριοποιήθηκε για δεκαετίες, προτού αρχίσει να ανακτά τη θέση του στο συναυλιακό ρεπερτόριο.

Γκεόργκι Βασίλιεβιτς Σβιρίντοφ · Εννέα τραγούδια σε ποιήματα του Αλεξάντρ Μπλοκ

«Ο Ανεμοδείκτης»

Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς Νταργκομίζκι (1813–1869)

Ελεγεία («Εκείνη θα έρθει»), για φωνή, βιόλα και πιάνο

Ο Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς Νταργκομίζκι υπήρξε μια από τις σημαντικότερες μορφές της ρωσικής μουσικής του 19ου αιώνα, συνδέοντας την παράδοση του Μιχαήλ Γκλίνκα με τη νεότερη γενιά της «Ομάδας των Πέντε». Πρωτοπόρος του μουσικού ρεαλισμού, αναζητήσε έναν τρόπο σύνθεσης που να αποδίδει με αμεσότητα τον ποιητικό λόγο και τις λεπτές αποχρώσεις του ανθρώπινου συναισθήματος. Η Ελεγεία του, σε ποίηση του Νικολάι Γιαζίκοφ, ανήκει στην πρώτη δημιουργική του περίοδο και εκδόθηκε αρχικά το 1843 για φωνή και πιάνο. Το 1861 κυκλοφόρησε μια δεύτερη εκδοχή, με την προσθήκη βιόλας ή βιολοντσέλου. Το ποίημα περιγράφει τη νυχτερινή περιπλάνηση ενός ερωτευμένου, που περιμένει με λαχτάρα την αγαπημένη του. Η μελαγχολία της αναμονής συνυπάρχει με την προσδοκία της συνάντησης, σε μια σύνθεση όπου η εκφραστική φωνητική γραμμή και το θερμό ηχοχρώμα της βιόλας αναδεικνύουν την εσωτερική ένταση του ποιητικού κειμένου.

Βλαντιμίρ Νικολάγεβιτς Κριούκοφ (1902–1960)

Σονάτα για βιόλα και πιάνο σε φα ελάσσονα, έργο 15

Ο Ρώσος συνθέτης Βλαντιμίρ Κριούκοφ, μαθητής του Νικολάι Μιασκόφσκι στο Ωδείο της Μόσχας, συνέθεσε τη Σονάτα για βιόλα και πιάνο σε φα ελάσσονα μεταξύ 1920 και 1921, πριν ακόμη συμπληρώσει τα είκοσι χρόνια του. Το έργο, που αναθεωρήθηκε το 1933, είναι αφιερωμένο στον περίφημο δεξιότεχνη της βιόλας Βαντίμ Μπορισόφσκι, ο οποίος το παρουσίασε το 1922, στη Μικρή Αίθουσα του Ωδείου της Μόσχας. Σε ένα ενιαίο μέρος, η Σονάτα συνδυάζει τον πλούσιο ρομαντικό λυρισμό με αρμονικές αποχρώσεις που παραπέμπουν στον Σκριάμπιν και τη γαλλική μουσική. Οι εκφραστικές μελωδικές γραμμές εναλλάσσονται με στιγμές δραματικής έντασης, ενώ η πυκνή πιανιστική γραφή απαιτεί από τη βιόλα έναν ιδιαίτερα γεμάτο και δυναμικό ήχο. Το έργο αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της προσπάθειας των Ρώσων συνθετών της εποχής να αναδείξουν τη βιόλα ως σολιστικό όργανο.

Γκεόργκι Βασίλιεβιτς Σβιρίντοφ

«Νύφη», από τον κύκλο «Εννέα τραγούδια σε ποιήματα του Αλεξάντρ Μπλοκ»

«Τραγούδι στον ήχο της ταλιάνκας», από τον κύκλο «Ο πατέρας μου είναι αγρότης», σε ποίηση Σεργκέι Γεσένιν

Βαθιά επηρεασμένος από τη ρωσική λαϊκή παράδοση και την ποίηση του Σεργκέι Γεσένιν, ο Σβιρίντοφ συνέθεσε το 1956 τον κύκλο τραγουδιών «Ο πατέρας μου είναι αγρότης», αντλώντας έμπνευση από τη ζωή και τον κόσμο της ρωσικής υπαίθρου. Στο «Τραγούδι στον ήχο της ταλιάνκας», ο ποιητής αναπολεί τη νεότητά του και έναν παλιό έρωτα. Η ταλιάνκα, ένα παραδοσιακό είδος ρωσικού ακορντεόν, γίνεται σύμβολο των αναμνήσεων και της νοσταλγίας για όσα έχουν πια χαθεί.

«Ρώσικο κορίτσι», από τον κύκλο «Λυρισμός της υπαίθρου», σε ποίηση Αλεξάντρ Προκόφιεφ

Στον κύκλο «Λυρισμός της υπαίθρου», ο Σβιρίντοφ στρέφεται και πάλι στον κόσμο της ρωσικής επαρχίας, αντλώντας έμπνευση από την καθημερινή ζωή. Το «Ρώσικο κορίτσι», σε στίχους του Αλεξάντρ Προκόφιεφ, μιλά για μια νεαρή κοπέλα που περιμένει τον ερχομό της άνοιξης, μέσα σε ένα τοπίο όπου τα χιόνια του Βόλγα δεν έχουν ακόμη λιώσει. Η προσμονή της αναγέννησης της φύσης συνδέεται με τη νεότητα, τον έρωτα και τη χαρά της ζωής. Η μουσική του Σβιρίντοφ αποτυπώνει αυτή τη φωτεινή ατμόσφαιρα με λυρικές μελωδίες, ζωηρούς ρυθμούς και ένα ιδιαίτερα ευρηματικό μέρος για πιάνο, που αναδεικνύει τον αυθορμητισμό και την παιχνιδιάρικη διάθεση του τραγουδιού.

Μάιρα Μπλολιδάκη